

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

dentiam amoveat: Daniel. 4. *Peccata tua eleemosinis redime, forsitan ignoret Deus delictis tuis.* Actum 8. *Agē penitentiam, & roga Deum, si forte remittatur iniquitas tibi.* Iona 3. *Quis scit si conuertatur Deus, & ignoret?*

Hanc Scripturā & SS. Patrum doctrinam confirmat definitio Tridentini sess. 6. cap. 9. dicentis: *Sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suamque propriam infirmitatem & indispositionem respiciit, de sua gratia formidare & timere potest, cum nullus scire valeat, certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.* Ubi Concilium non solum reprehendit & damnat dicentes hanc fidem necessariam esse ad justificationem, sed etiam asserentes eam esse possibilem, ut patet ex illis verbis: *Cum nullus scire valeat, &c.*

Potest etiam suaderi conclusio ratione: Per fidem divinam ea solum cognoscimus, quæ vel in Sacra Scriptura, vel in traditionibus sunt revelata, & proposita ab Ecclesia, per Concilia, vel Summos Pontifices: Sed non est revelatum, nec ab Ecclesia proponitur ut revelatum, quod aliquis sit in gratia: Ergo id non potest cognosci fide divinā. Major patet: Minor probatur. Quamvis enim revelatum sit Deum parcere verē penitentibus, nullibi tamen est revelatum, quod ille aut iste in particulari verē & sincerē peniteat, & quod minister sacramenti penitentia habuerit intentionem ipsum absolvendi à peccatis: Ergo &c.

Dico secundò: Non potest homo certò judicare se esse iustum, etiam certitudine theologica.

Probat̃ur breviter: Id dicitur certum certitudine theologica, quod virtualiter continetur in aliqua propositione universali à Deo revelata, & nobis per Ecclesiam proposita: Sed hæc particularis propositio, *Ego sum in gratia*, vel, *Mihi sunt remissa peccata*, non continetur virtualiter sub aliqua universali à Deo revelata, & nobis per Ecclesiam proposita: Ergo non potest esse certa certitudine theologica. Major est certa: Minor probatur. Absoluta propositio particularis non continetur sub universali conditionata, quandiu non est certum conditionem esse completam in hoc individuo: Sed omnes propositiones generales de justificatione hominis, à Deo revelata, & nobis per Ecclesiam proposita, sunt conditionales (Deus enim non promittit gratiam & veniam peccatoribus, nisi sub conditione quod verē & sincerē peniteant) & nulli certò constare potest talem conditionem esse impletam; quandoquidem illa posita est in actibus internis conscientia hominis, qui nec in se videntur, nec per experientiam sufficienter ipsimet homini innotescunt: Ergo propositio ista, *ego sum iustificatus*, non continetur virtualiter sub aliqua universali à Deo revelata.

Confirmatur: Certitudo theologica vel potest esse quasi a priori, ex causis nostræ justificationis, vel quasi a posteriori, ex effectibus ejus: Sed neutro modo haberi potest: Ergo simpliciter est impossibilis, absque speciali revelatione. Major patet: Minor quoad primam partem probatur. Causa gratiæ in anima est triplex, scilicet Deus, minister sacramentorum, & actus proprii penitentis, qui sunt dispositiones ad illam: Sed nullus potest esse certus de præsentia Dei causantis gratiam in anima, secundum illud Iob 9. *Si veneris*

A ad me, non videbo eum; si autem abierit, non intelligam: neque de efficacia sacramentorum, utpote quæ dependet ab intentione ministri, quæ nobis occulta est, & ab ordinatione & intentione Episcopi ordinantis, & conferentis illi potestatem, de qua etiam non possumus habere certam notitiam: nemo etiam potest esse certus de propria dispositione, cum non possit certò cognoscere, an habeat verum dolorem de peccatis, ex motivo supernaturali, qui sit contritio, vel saltem attritio: Ergo nemo potest habere certam cognitionem causarum gratiæ.

Quod verò eam a posteriori, & per effectus certò cognoscere nequeat, manifestum est: quia nullus est effectus habens cum gratia necessariam connexionem, certò & infallibiliter cognoscibilis, propter maximam conformitatem quam habent opera naturæ cum operibus gratiæ: mens enim humana (inquit Gregorius) sæpe sibi mentitur, & fingit se bonum amare quod non amat, ut experientia compertum est.

Confirmatur: Inter omnia gratiæ indicia, hæc duo sunt potissima, scilicet velle exponere vitam, seu subire martyrium, & nullius peccati mortalis habere conscientiam: Sed ex nullo istorum potest aliquis certò cognoscere se esse in gratia: Ergo id non potest certò scire a posteriori, seu ex signis aut effectibus. Minor probatur quoad primum: quia reperiuntur falsi martyres, qui cum putent se ex vero & laudabili motivo subire martyrium, ex aliquo tamen vitioso, sed occulto, aguntur in mortem, dumque existimant se perfecte relinquere seipsos, id quod habent pretiosissimum, scilicet vitam, profundendo, modo subtiliori seipsos quatunt. Suadet̃ur etiam quoad secundum: Nam David & Paulus erant sine conscientia peccati mortalis, & tamen primus dicebat: *Ab oculis meis munda me Domine:* secundus verò exclamabat: *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc iustificatus sum.* Quæ verba expendens Hieronymus lib. 2. adversus Pelagianos, ait: *Qui hoc dicebat, nullius vitæ peccati sibi conscius erat: sed quia legerat, Delicta quis intelligit? & sunt via quæ videntur viro iusta, novissima autem earum respiciunt in profundum inferni: idcirco remperabat sententiam, ne forte per ignorantiam deliquisset; maxime cum Scriptura testetur: Est iustus qui perit in iustitia sua.*

§. I.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem: Apostolus ad Roman. 8. ait: *Ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nostro, quod sumus filij Dei:* At testimonium Spiritus Sancti est infallibile, eique fide Catholica tenemus assentiri: Ergo fide Catholica possumus ac tenemur credere, nos esse filios Dei, & per consequens iustificatos, & in statu gratiæ. Unde Augustinus lib. de vera penit. cap. 2. *Non dicimus (inquit) dimittite nobis debita nostra, propter peccata, quæ remissa credimus in baptismo, nisi de fide dubitemus.*

Respondeo verba Apostoli intelligenda esse de tota Ecclesia, cui Spiritus Sanctus testatur quod habeat spiritum adoptionis; non autem de singulis Christianis in particulari: confert enim Apostolus totā Epistolā ad Romanos Ecclesiam cum Synagoga, contendens Ecclesiam habere spiritum adoptionis; Synagogam verò habuisse spiritum timoris. Si tamen velimus illud de fidelibus in

particulari intelligere, dici poterit, Apostolum illis verbis nos movere & excitare ad Deum ut patrem invocandum, ait enim: *Quicumque spiritum Dei aguntur, hi filij Dei sunt*: hæc autem invocatio non procedit ex certa fide, quam unusquisque fidelis habeat de sua justitia, sed vel ex certa fide, quâ credimus Deum esse patrem, qui nos vult in filios adoptare, si per nos non steterit; vel ad summum ex certitudine spei, quâ confidimus Deum jam nobis remisisse peccata, & in filios adoptasse.

Ad testimonium Augustini dicendum est, quod ille per particulam (*credimus*) intelligit, confidimus & existimamus: sæpe enim verbum illud *credere*, usurpatur pro arbitrari, atque confidere. Unde idem S. Doctor lib. 2. contra Cresconium cap. 26. eandem sententiam expressit, & loco *credimus*, posuit *confidimus*: confidentia autem multum à certitudine fidei distat, cum testimonium probabile ad eam sufficiat.

14. Objicies secundo: Ecclesia sancta non est magis certa de martyrio hujus hominis, quam ipse qui illud subit, & mortem pro Christo suffert: Sed Ecclesia indubitata fide ascribit illum catalogo Sanctorum: Ergo & ipse Martyr fide catholica cognoscit, & credit se habere gratiam & sanctitatem.

15. Respondet Medina negando Majorem: quia (inquit) in canonizatione Sanctorum Ecclesia habet specialem assistentiam Spiritus Sancti, ut nunquam decipiatur. Sed argumentum non cogit ut ad hoc recurramus: nam vel loquitur de Martyre, dum actualiter suffert passionem, & nondum mortuus est, & sic non canonizatur ab Ecclesia; vel fit sermo de Martyre jam mortuo, & tunc certo scit se habere gratiam, quia experitur fructum martyrij, tuncque solum canonizatur ab Ecclesia.

16. Objicies tertio: In Symbolo Apostolorum nobis proponitur credendus iste articulus, *remissionem peccatorum*: Ergo unusquisque credere debet suorum peccatorum remissionem, ac proinde se esse in gratia, cum peccatorum remissio non nisi per gratiam fiat.

17. Respondetur quod articulus remissionis peccatorum, qui nobis in Apostolorum Symbolo credendus proponitur, non est quod unusquisque credat peccata sibi esse remissa, ut volunt hæretici, sed quod sibi remittentur, si verè de illis poeniteat, & ad justitiam se disponat.

18. Objicies quarto contra secundam conclusionem: Quoties aliqua propositio particularis evidenter proponitur vel deducitur ut contenta sub aliqua universali de fide, veritas illius creditur certo, certitudine saltem theologicâ: At hæc propositio, *Ego sum in gratia*, in universali est revelata in multis principiis, ex quibus evidenter deducitur: Ergo potest esse mihi certa, certitudine saltem theologicâ. Major patet: Minor probatur. Hoc est unum principium revelatum, quod scilicet qui sacramentum baptismi vel poenitentiae recipit cum sufficienti dolore, consequitur peccatorum remissionem: At in particulari quis evidenti experimento potest cognoscere, se esse unum ex illis, qui cum sufficienti dolore baptizatus & absolutus est; nam de veritate sacramenti constat; de propria etiam dispositione potest esse certus, tum quia nemo est tam stupidus, qui si attendat non possit evidenter cognoscere, quâ fide, intentione, & affectu ad sacramentum accedat; tum etiam quia nunquam posset homo securus

A accedere ad sacramentum, si tam occulta esset congrua dispositio ad illud, ut eam nunquam certo cognoscere posset: Ergo &c.

Respondet concessa Majori, negando Minorem: licet enim propositiones illæ universales sint de fide, quia tamen includunt conditionem, ex cuius solum creditur propositio particularis contineri sub illa, ideo absolutâ fide credi non potest propositio particularis, donec certissimum & indubitabile sit, conditionem esse impletam in tali particulari; quod nunquam citra revelationem contingere potest. Nec ad hoc sufficit ingenij perspicacitas, cum mens humana sæpe fallatur, præsertim quantum ad actus internos conscientiae, ut ex D. Gregorio supra annotavimus: licet possit sufficere ad hoc quod tutâ conscientia accipiat sacramenta, quia satis est in hujusmodi habere certitudinem practicam, ut infra dicemus.

ARTICVLVS II.

An homo possit habere certitudinem saltem moralem suæ gratiæ & justificationis omnino infallibilem, seu quæ omnem formidinem & dubietatem excludat?

A Andreas Vega lib. 9. in Tridentinum cap. 46. docet aliquos ad certitudinem moralem suæ justitiæ, secundum viam ordinariam, ita pervenire posse, ut absque ulla formidine & temeritate, non minus possint esse certi de suâ gratia, quam certum est dari in rerum natura Romam, vel Constantinopolim. Alij verò Theologi existimant solum posse haberi ab homine iusto probabilem & conjecturalem de suâ sanctitate & justitia cognitionem, quæ omnem quidem anxietatem, non tamen omnem formidinem possit excludere. Ita D. Thomas hic art. 5. & alij Theologi communiter.

§. I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

D Ico primò: secluso privilegio, & speciali Dei favore, non est possibilis propriæ justitiæ certitudo moralis, omnem formidinem excludens, & similis ei quâ assentimur huic propositioni, *Roma est*.

Probatur primò conclusio ex Tridentino, loco supra citato, ubi ait: *Quemlibet justum debere formidare de sua iustitia, dum seipsum suamque infirmitatem considerat*: Sed moralis certitudo, quâ credimus Romam esse, omnem excludit formidinem: Ergo ex Tridentino nullus justus, secluso privilegio, potest habere certitudinem moralem de suâ justitia, omnino infallibilem, ac similem ei quâ credimus Romam esse.

E Probatur secundo: Si quis talem haberet certitudinem, posset jurare sine temeritate se esse in gratia; sicut ego jurare possem esse Romam, quia est ita certum moraliter, ut non possit rationabiliter esse formido de opposito: Sed nullus potest sine temeritate jurare se esse in gratia, seu remissa sibi esse peccata: Ergo &c. Major patet: Minor probatur, ex facto Innocentij III. qui in cap. *Acceptimus* de purgatione Canonica, reprobavit tanquam temerarium, juramentum cujusdam Archiepiscopi Bizuntini, qui juraverat se esse immunem à quibusdam criminibus, de quibus infamabatur, quia præsumebat uti æquivocatione, &c.